СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 282. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 4. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 282. Jersey City, N. J., Thursday, December 4, 1930. THREE CENTS.

ГУВЕР ПРОПОНУЄ 150 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ У ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

ВАШИНГТОН. — У промові, яку президент Гувер виготовив з приводу відкриття останньої сесії 72 конгресу, підчеркнено потребу ощадности, щоби покрити недобір, який виносить $180,000,000. Супроти цього мусить відпасти в 1931 р. податковий однопроцентовий зворот, практикований минулими літами.

Крім цього президент поставив до конгресу домагання призначення $150,000,000, яка то сума має бути розділена між ріжні департаменти і призначена на допомогу безробітним.

Ота пропозиція Гувера стрінулася з загальною критикою. Назагал усі є за призначення цеї суми для допомоги безробітним, але є тої думки, що це конгрес має розділити, кому і які квоти мають бути призначені й на які потреби.

ПРОЄКТИ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — В конгресі внесено такі проєкти щодо негайної допомоги безробітним.

Сенатор Ґлен заявився за призначення $150,000,000, згідно з пропозицією президента, й призначення цеї суми на поширення публичних робіт.

Сенатори Робинсон, Мек Нері й Керевей поставили домагання виасигнувати $60,000,000 для допомоги потерпівшим від посухи.

Сенатор Блейн вніс законопроєкт, у якім домагається призначення промислової комісії для стабілізації безробіття.

Сенатор Кепер поставив домагання призначити 40,000,000 бушлів пшениці для помочі товариствам допомоги голодуючим.

Сенатор Брукгарт домагається збільшення фонду, призначеного на публичну розбудову доріг, з $125,000,000 на $500,000,000.

Сенатор Кієс і конґресмен Еліот поставили законопроєкти в справі поширення розбудови федеральних будинків.

Сенатор Рід вніс законопроєкт у справі припинення на два роки припливу дальшої іміґрації з Европи й інших країв.

Конґресмен Кейбл заявився за цілковите негайне припинення допущення робітників до Злучених Держав на так довго, поки секретар праці не видасть іншого розпорядження.

Сенатор Оді вніс законопроєкт, який здержує всякий імпорт совітських товарів. Конґресмен Голдстон домагається призначення $50,000.000 для фонду „бездомних", яким має орудувати президент.

БІРЖА ЗАДОВОЛЕНА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська біржа стрінула промову президента доволі прихильно. Вона переконана, що конґрес поведе конструктивну працю в напрямі ліквідації безробіття й економічної депресії.

ДЕЙВИС ЗАСІВ У СЕНАТІ.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті піднесено протест проти допущення Джеймса Дж. Дейвиса, бувшого секретаря праці, по причині, що він не подав вірно суми, яка була видана на виборчу акцію.

Протест цей не знайшов більшости і вибір Дейвиса зістав затверджений, а він сам заприсяжений.

ЮНІЯ ВИГРАЛА ІНДЖОНКШЕН.

НЮ ЙОРК. — Досі було можна читати головно про те, що промисловці вигравали перед судами інджонкшени проти робітників. Та тим разом сталося інакше. „Ледер енд Оверол Воркерс Юніон, Локел 178" пізвала перед суд „Амерікен Спортвейр Менюфектюрінґ Компані" за недодержання умови і принимання неюнійних робітників та несправедливий розділ роботи між робітників.

Юнія виграла й суд наказав компанії придержуватися умов. Апеляційний суд затвердив рішення нижчого суду.

КОТИ І ПСИ ТЕЖ БІДУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Товариство охорони звірят подає, що економічну депресію і безробіття відчувають і звірята, головно пси і коти. Тисячі їх волочаться вулицями без притулку, бо їх вигнали з хат люди, котрі самі не мають що їсти.

НАЙКРАЩІ РОБІТНИКИ ЦЕ ЛЮДИ ВИЩЕ 45 ЛІТ.

СИРАКЮЗ. — На нарадах „Ню Йорк Стейт Індострієл Сейфти Конґрес" говорив Геролд Лі, директор „Лайф Екстеншен Інститют оф Ню Йорк" про те, котрий робітник приносить найбільше заробітку для компанії. Він каже, що тільки старий і випробуваний робітник дає той заробіток. Це є той робітник, котрого не можна замінити другим. Тому всяка балачка про те, що людина з 45 роком працює з меншим успіхом, є пустою балаканиною, яка не має ніякого оправдання. З моєї практики, говорив Лі, можу ствердити, що доперва з 45 роком життя людина зачинає дійсно щось вартувати.

ЯК УКРАЇНЕЦЬ ШУКАВ СПРАВЕДЛИВОСТИ У ПОЛЬСЬКОГО ВОЄВОДИ.

Дня 1. листопада ц. р. приїхав до Городка під Львовом львівський воєвода Клюковський-Наконечніков для переслухання начальників громад і радних городецького повіту.

Між іншими радними був також переслуханий радний громади Мшани, Стефан Михайлишин. Він мав списані на папері поіменно всі особи, яких у звірський спосіб катували улани 14. полку, стаціонованого у Львові, а також знищення читальні „Просвіти" у Мшаній. Пан воєвода не дозволив докінчити читати того „пацифікаційного" документу (скарги) і **велів радного Стефана Михайлишина замкнути з місця до арешту.**

Після того перервав авдієнцію і відїхав до Львова. Слідуючого дня привезли поліцаї Стефана Михайлишина до Мшани та перевели в нього дуже основну ревізію. Не знайшовши нічого підозрілого, оставили його на волі.

Слід згадати, що дня 15. жовтня забрало було військо від того самого Стефана Михайлишина 2 фіри молоченого збіжа, годованого вепра, кури та яйця і... нічого за це не заплатило.

Пішов поскаржитись і... знайшов „польську справедливість"!

ЖИДИ ПРОТИ ПАРТІЇ ПРАЦІ ЗА ПАЛЕСТИНУ.

Зприводу смерти Гері Ґовлинґа, члена партії праці, прийде незадовго до доповняючих виборів до парляменту з лондонського округа Гвайт Чепел, у котрому Жиди мають подавляючу більшість. Жиди виставили свого кандидата, одного сіоніста. Коли в окрузі зявляється бесідник партії праці, Жиди йому не дають говорити, кричучи до нього, що партія праці зрадила Палестину, Жидів і таке інше. Ґазети заповідають, що партія праці стратить цей округ. Проти уряду тут ідуть комуністи.

ВАНДАЛИ ДАЛІ НИЩАТЬ ХРЕСТИ.

Ляцька банда новітніх вандалів знищила в Ямниці, станиславівського повіту, два камінні хрести, поставлені на цвинтарі. Один хрест був поставлений на памятку знесення панщини, а другий на гробі місцевого українського діяча. Також само здемольовано бетоновий хрест, який поставлено минулого року на памятку зневаження церкви ляцькими злочинцями.

ЗА ДОМАГАННЯ НАЛЕЖНИХ ПРАВ АРЕШТУЮТЬ.

Болгарська організація в в Добруджі вислала телеграму до Ліґи Націй зі скаргою, що румунське правительство не дозволяє отворяти болгарські школи в Каліякрі. У телеграмі говориться, що Болгари внесли 7 тисяч подань із жаданням отворення шкіл з болгарською викладовою мовою.

Часть цих подань знищено, а петентів арештовано й про багатьох не знається, що з ними сталося. Болгарська організація Добруджі прохає Ліґу Націй поробити потрібні кроки в Букарешті, щобн в Кваднілатері заведені були болгарські школи.

ЯК ПОЛЬСЬКА МІНІСТЕРІЯЛЬНА КОМІСІЯ „ПРОВІРЯЛА" „ПАЦИФІКАЦІЙНІ" ЗВІРСТВА ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ І ПОЛЬСЬКОГО ВІЙСЬКА.

Львів, 6. XI. 1930.

З великим шумом „зїхала" міністеріяльна комісія до Львова, щоби на місці „провірити ті адміністраційні дрібничкові промахи, які можна вважати надужиттями" — як це свого часу заявив був митрополитови Шептицькому міністер внутрішніх справ, генерал Складковський, — а які ввесь культурний світ уважає нечуваними в культурних державах звірствами та звичайним гидким польським бандитизмом.

Отже та славна польська міністеріяльна „комісія" прибула в приявї заступника старроства і кількох тайних поліційних щпіцлів між іншим і до провізоричного шпиталю, улаштованого заходами митрополита Шептицького в катедральних забудованнях св. Юра для нещасних українських жертв польського терору і знущання.

Прийшли, оглянути страшні рани, що гнояться і ропляться, оглянули ті жертви, які мусіли піддатися тяжкій операції, щоби ратувати життя, оглянули тих нещасних, яких треба перевертати з боку на бік, треба їх годувати... І кожний думав, що після того будуть допити: хто й коли допустився такого звірства, як називалися ті кати або бодай до якої належали військової чи поліційної частини. Кожний думав, що бодай „про людське око" питатимуть за те, щоби бодай зробити ілюзію, що польська „справедлива" влада має намір „примірно" покарати тих звірів у людському тілі.

Одначе замісць того „комісія" випитувала тільки, **хто їх відвідував та фотографував...**

Ось і все, що могло цікавити польську міністеріяльну „комісію"...

Та може більше зацікавлення виявлять заграничні чинники...

ПІДПАЛИВ ВЛАСНИЙ ДІМ, ВІД ЧОГО ЗГОРІЛО ЦІЛЕ СЕЛО.

В селі Ґоржковіце біля Радомска (Польща) зайшов випадок, який кидає сумне світло на теперішні нездорові відносини. І так місцевий господар Владислав Баранек підпалив свої забудовання, щоби цим способом одержати асекураційну премію. Та з причини сильного вітру вогонь перекинувся на сусідні будинки так, що внедовзі 13 мешкальних домів враз із господарськими будинками і цьогорічним збором знайшлося в полумях. Поліція арештувала Баранека і цим самим вратувала його від самосуду, що його хотіли виконати над Баранеком місцеві селяни. Втрати спричинені вогнем виносять 800 тисяч зол.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОДАЮТЬ МИСТЕЦЬКІ ТВОРИ.

Ратуючи себе від економічної кризи, большевики випродують усе, що дасться. На днях продано з третяковської галерії в Москві кілька образів Рембрандта і Рубенса, між іншими портрет короля Собіського, мальований Рембрандтом. Тим способом большевики хочуть дістати закордонну валюту. З давної царської галерії „Ермітаж" вже випродано майже всі образи.

ЗАСУД У СПРАВІ АТЕНТАТУ НА АРХИДІЯКОНА ЕВМ. САБОВА В УЖГОРОДІ.

Як відомо, дня 2. червня ц. р. в часі святкування „Дня Русской Культури" вистрілив ученик української гр.-кат. семинарії, Федір Тацинець, із револьвера до архидіякона Сабова, але не поцілив його. У слідстві зізнав він, що його намовила до цього жінка дидиректора банку, Новаковська.

Обидвоє ставали вони дня 3. листопада ц. р. перед судом присяглих в Ужгороді. Боронили обжалованих адвокат д-р Гати і д-р Юлій Бращайко. По переслуханню підсудних і оборонних мовах адвокатів присяглі коло 11-тої години ночі потверджують 8 голосами вину оскарженик, по чому суд проголошує вирок, засуджуючи Тацинця на рік гострого арешту, а паню Новаковську на 5 літ тюрми. Прокуратор і оборонці внесли відклик.

УПАВ У ВОДУ ІЗ 60 МЕТРІВ ВИСОТИ.

При будові нового моста в Сідней (Австралія) втратив один робітник рівновагу і впав з висоти 60 метрів прямовісно у воду. Коли він щез під водою, приснула вода на 6 метрів догори. Та на диво присутних при нещастю появився на поверхні води робітник і плив сильним розмахом до човна. В лічниці ствердили лікарі, що робітник дістав потрясення мозку й зломлення одного ребра. З цього він скоро вилічиться.

ТУНЕЛЬ ПІД ҐІБРАЛЬТАРОМ.

Комітет, якому доручили перевести студії над можливістю будови тунелю біля Ґібральтару, поробив уже перші пробні верчення, при чому ствердив, що в глибині 250 метрів під поверхнею моря є можливість збудувати відповідний тунель.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ ДО СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

На останнім науковім вечорі Ліґи Прав Чоловіка говорив варшавський кореспондент „Берлінер Тагблят-у", Дубровіч, на тему „Що діється в Польщі". Він начеркнув положення, в якому знаходиться Польща перед виборами до сойму. Ці вибори, говорив Дубровіч, „робить" Пілсудський у найправдивішім змислі слова. Терор проти опозиції, що розпадається на дві групи, на соціялістів і меншостей, відбувається під трома видами: здавлення аґітації, здавлення преси й арештування опозиційних послів. Пілсудський має можливість приняти нову конституцію. Та він послугується виборами, тому, що потребує перед закордоном комедії виборів. Його ціллю є обкроїти права парляменту. Дорогою до цього є знесення посольської недоторканности й здавлення буджетової дебати.

Насильне поступовання Пілсудського і його прихильників проти меншостей, особливо проти української, вимагає як найповнішого зацікавлення европейського загалу ізза небезпек, які моглиб стати колись небезпеками для мира.

Реляції прелеґента приняла публика гучними оплесками. В дебаті, навязаній на виклад, запропонував секретар Ліґи, Курт Ґросман, вислати до Галичини інтернаціональну комісію, щоби перевірити тамошні відносини.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА ПОРУШЕНІ В АНГЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ

ПОСОЛ МЕЛОН ІНТЕРПЕЛЮЄ УРЯД ЗА УКРАЇНЦІВ.

ЛОНДОН. — В англійській палаті громад було внесене дня 3. листопада таке запитання щодо протиукраїнських випадків у Польщі.

Л. Етрейндж Мелон запитує Державного Секретаря Закордонних Справ, чи дістав він яке донесення щодо поведення з українською меншістю в Польщі і чи зогляду на право доручено розділом 12 меншостевого пакту кожному членові Ради Союзу Народів звертати увагу Ради на порушення чи небезпеку порушення зобовязань, накинених цими пактами. Чи уряд Його Величности має намір розпочати акцію щодо цього?

А. Гендерсон (секретар закордонних справ) говорить: Ті донесення, які я досі дістав, не дають мені змоги витворити остаточний погляд щодо недавних заколотів про які безперечно доповідає мій шановний приятель Мелон. Саме тепер я дістав повніше донесення від Амбасадора Його Величности в Варшаві. Мушу проте заявити мойому шановному приятелеві, що коли відбувається порушення меншостевого пакту, то відповідна меншість має право звернутися зі скаргою до Ґенерального Секретаря Союзу Народів.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА.

БЕРЛІН. — Комітет для заграничних справ у німецькому парляменті приняв резолюцію протесту проти польських переслідувань Німців у Польщі. Комітет прийшов до переконання, що звірські напади роблено в порозумінню з урядом та що Польща зміряє до повного знищення Німців у межах польської держави.

Комітет постановив предложити відповідну резолюцію повному парляментови. Комітет буде теж радити урядови перервати торговельні переговори з Польщею до того часу, поки Польща не змінить своєї політики супроти німецької меншости.

„МОСКОВСЬКИЙ ПРОЦЕС — КОМЕДІЯ ДЛЯ ЗАКРИТТЯ НЕВДАЧІ ПЯТИЛІТКИ".

ЛОНДОН. — Генрі Детерминґ, англійський нафтяр, котрого большевицький уряд уважає за одного з головних заговірників проти Росії, заявив газетам, що всі московські обжалування проти нього є смішна, безосновна видумка комуністів. Цілий процес проти заговірників, який тепер ведеться в Москві, це комедія з Галівуду, яка має на ціли звалити вину за невдачу пятилітки з большевицького уряду на невинних професорів, специялістів і іміґрантів.

БРАТ ПРОФЕСОРА РАМЗІНА ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБЖАЛОВАНОГО.

ПАРИЖ. — Брат професора Рамзіна, головного обжалованого на процесі московських професорів і специялістів, виступив з публичною заявою, що він уважає всі самообжаловання, піднесені його братом перед большевицьким судом у Москві, за безосновні.

Професор Рамзін, каже його брат, що правда, був у Парижі, але він не міг ніколи говорити секретно з представниками еміґрації чи чужих урядів. Брат професора, котрий лікарює в Сербії, приїхав був до Парижа на побачення з братом, але й він не міг бачитися з професором без відома большевицьких аґентів.

Д-р Рамзін є під враженням, що процес має на ціли розбурхати серед Москалів ненависть до Франції.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПРОКУРАТОР КЛИЧЕ СВІДКІВ.

МОСКВА. — Прокуратор Криленко далі не вдоволяється самопризнанням обжалованих, але кличе своїх свідків на доказ фактів, до яких обжаловані вже призналися.

Покликані Криленком свідки говорять про саботаж проти пятилітки, признають, що вони робили шкоду цьому плянови, але не кажуть специяльно, як вони це робили.

Навіть прихильні большевикам кореспонденти заграничних ґазет признають, що цього роду свідки утверджують серед кореспондентів переконання, що той процес це провокація на знернення вини за невдачу пятилітки на саботажистів і заграничних інтервенціоналістів.

ЛОРДИ ПРОТИ УРЯДУ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

ЛОНДОН. — Палата лордів англійського парляменту ухвалила вотум недовіря для англійського уряду за те, що мовляв, він не перевів як слід імперіяльної конференції.

Кілька лордів боронили уряд, що вийшов з партії праці, вказуючи, що й консервативний уряд певно не зробив би був нічого ліпшого. При голосованню проти уряду заявилося 74 лордів, за нього — всього 10.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи“, Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕПРАВДА ПОЛЬСЬКОГО ПРИМАСА Й КАРДИНАЛА.

Українська католицька церква має за собою довгу мученицьку історію. І то історію, звязану з походом польського католицизму на український нарід і українську церкву. Обстоюючи свій католицизм і українство, українській католицькій церкві довелося на протязі довгих століть витерпіти много переслідувань і зневагу з боку польського католицького духовенства й польської католицької держави. Все те українська католицька церква зносила терпеливо й по християнськи. І то посувалася у тім терпінню так далеко, що ні владики ні духовенство не відважилися ніколи піднести прилюдного протесту проти тих зневаг і переслідувань. Терпіли і зносили вони всі ті зневаги й удари, бо боялися пошкодити католицькій справі.

Так було досі. Та тепер приходиться вже зірвати з тою традицією. Бо з тих наших терпінь і мовчань не було ніякої користи ні для Христової церкви, ні для українського народу. З того скористала тільки — неправда. І користає ще й тепер.

Бо тільки ця наша практика могла довести до цього, що примас Польщі, кардинал Гльонд, отсей найбільший католицький достойник Польщі, міг відважитися на нарадах з англійськими епископами сказати свідомо нікчемну брехню, коли заявив, що він не знає нічого про неспокої в Галичині. Отся його заява дала притоку англійському епископові накинутися на „Менчестер Гардіен“ і заперечувати кровавий польський терор у Галичині. А заяву ту зложив кардинал Гльонд по нараді з українськими епископами, котрим обіцяв інтервенцію у польськім уряді в справі польських експедицій і катування безборонного українського населення!

Кардинал Гльонд поставив отже інтерес польської держави вище католицької солідарности, етики і моралі, вище засад Христа й вище звичайної людяскости. І тому свідомо сказав неправду.

Ота його неправда сходиться тепер з правдою українського епископа Бучка, яку переслав до Америки його капелян. Епископ Бучко просить опублікувати його правду в американській пресі й розголосити її перед широким світом. І отсе є тепер пора виказати перед світом, як виглядають у світлі правди і Христових засад: польський католицький примас і кардинал Гльонд і український епископ Бучко. Цього вимагає від нас не тільки інтерес української католицької церкви, але й української справи взагалі.

ВАЖНІ СУДОВІ ДОКУМЕНТИ ПРО ПОЛЬСЬКУ „ПАЦИФІКАЦІЮ“ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

(Прислані з краю).

Щоби дати ілюстрацію, як і суди галицькі відносяться до преславної „пацифікації“ п. Наконечнікова - Клюковського (бо він її видумав і пустив в рух), подаємо тут відпис актів з повітового суду в Городенці. — Перший акт виглядає ось як:

До Суду повітового
в Городенці.

„Народний Дім“, кооперація, зареєстрована з відповідальною порукою в Городенці, до рук директора д-ра Теофіля Окуневського, адвоката в **Городенці**, проти незнаних виновників.

Внесення
на обезпечення доказів в цілі усталення висоти шкоди, заподіяної Народному Домови в Городенці через незнаних виновників 6. жовтня 1930.

Світлий Суде!

Дня 6. жовтня 1930 біля 8. години рано увійшли на подвіре Народного Дому в Городенці біля **50 узброєних людий** і почали **виломлювати** в салі Народного Дому, в льокалю „Бесіди“ і в „Міщанській Родині“ **вікна, двері з футринами і підлогу.**

Над ганком так званої „салі театральної“ **зірвали бляшаний дах, знищили в ній цілковито сцену і вирвали куртину.**

До тої **„роботи“** згонювали людий з дороги палками і нагайками.

Імен і прізвищ тих осіб, котрі заподіяли ті шкоди, не може докладно Народний Дім подати, бо були це люди чужі.

Будівля „Народного Дому“ не може в такім стані, в якім тепер находиться, надовше позлишитись, бо через затікаючий дах грозить завалення стелі і мурів, а через отверті вікна може, хто хоче, влізти та знаходячийся там позіставший ще матеріял розібрати.

Супроти такого стану річей просить Управа Народного Дому в Городенці **в ціли обезпечення доказів** на підставі §§ 384, 385 проц. цив.: 1) **о льокальну судову візію** ушкодженого будинку „Народного Дому“ і його внутрішного урядження; 2) о отаксованне тих шкід; 3) о пересуханне свідків.

Яко знатоків пропонує Управа Народного Дому (тут слідують імена знатоків, а потім підписи Управи).

На це подане дістала Управа Народного Дому слідуючу (з дня 11. жовтня 1930)

Ухвалу.

Внесенне „Народного Дому“, зареєстр. кооператив з обмеженою порукою, до рук директора д-ра Теофіля Окуневського, адвоката в Городенці, проти незнаних виконавців на обезпечення доказів шкоди, заподіяної в будівлі „Нар. Дому“ в Городенці через незнаних виновників дня 6. жовтня 1930, **відкидається**, бо воно має виразно **знамя політичної демонстрації** проти урядів адміністрацийно - поліційних, котрі при переведенню поліційно-карних доходжень в цілі викриття справників саботажових замахів, проявлюючихся в формі масових підпалів чужого майна у Східній Малопольщі, а також і в повіті городенськім — зарядили на день 6. жовтня 1930 р. між іншим ревізію в льокалю **„Народног Дому“** в Городенці, яко **підозрілого** (!), котру через органи Державної Поліції перевели, що є Управі Народного Дому в Городенці докладно відомим, бо та обставина є ноторичною.

Твердженне отже Управи Народного Дому, немовби то в критичнім дни увійшло біля **50 узброєних, незнаних людий** до льокалю Народного Дому і знищили в тім льокалю вікна, двері, підлоги, і дах — є **свідомо неправдиві** і носять характер свідомої **політичної демонстрації** проти властей, котрі розпорядили і перевели ту ревізію.

З повище наведених причин **внесенне** Народного Дому яко недопускаєме — **відкидається.**

Видра,
(начальник Суду пов.)

Відклик
Народного Дому, кооп. з обм. пор. в Городенці,

проти ухвали довітового Суду в Городенці з дня 11. жовтня 1930, котрою відкинено просьбу Народного Дому в Городенці о обезпеченне доказів в ціли усталення і оціненя шкоди, заподіяної в будинку Н. Дому в Городенці через невідомих виновників дня 6. жовтня 1930 р. **до Суду Окружного в Коломиї:**

Високий Суде!

Суд І-ший відкинув просьбу о усталенне шкоди з одинокого мотиву, що просьба та носить ніби знамя **політичної демонстрації** проти адміністрацийно-поліційних властей, котрі переводили дня 6. жовтня 1930 р. в Народнім Домі в Городенці ревізію, ректе (властиво) **репресію.**

Мотив цей стоїть в разячій суперечности з основними законами конституції, а передовсім з постановою арт. 98, котра каже: „жаден закон не може замикати горожанинови польської держави судової дороги для доходження своєї кривди і втрати“

В данім випадку **суд Городенський замикає ту дорогу** і не позволяє під претекстом, що це тільки демонстрація проти адміністрацийно - поліційних властей — доходити своїх прав.

Артикул 121 основних законів каже, що **кождий горожанин має право доходити шкоди**, яку йому заподіяли органи державної власти через діяльність уряову, незгідну з правом, або обовязками службі.

Значиться, закон конституційний допускає можливість незгідного з законом поступовання власти адміністраційної і він не уважає доходження свого права відшкодовання за якусь недопускаєму демонстрацію.

Сам п. **міністер Складковскі** заповів тепер і в півурядових органах і митрополитови Шептицькому, **що шкоди**, які власть поліційна при своїх репресійних актах — бо цеж **не** була **ревізія**, але **репресія** — будуть пошкодованим **винагороджені**, а тимчасом Суд Городенський відмовляє сконстатовання шкоди.

Суд І-ший мотивує відмову просьби о сконстатованне шкоди **саботажами** в нашім краю.

Алеж ніхто не доказав, щоби Управа або члени Народного Дому занимался саботажами і підпалами і щоби ті установи, котрі мають приміщення в Народнім Домі, як „Народна Торговля“, Книгарня, „Повітова Каса“ і „Бесіда“ мали якусь звязь з саботажами.

Що **сама поліція** не уважала своєї чинности за ревізію — свідчить факт, що проти постанови артикулу 149 процедури карної нікого з Управи Народного Дому **не** завідомила про ціль ревізії, нікого не взивала до присутности при ній а **приступила відразу до виривання вікон, дверей і т. ін.**

Якжеж можна було карати невинну інституцію тому, що хтось інший допустився десь злочину?!

Така **„кругова відповідальність“** громад або цілих націй практикувалась в Росії, але **ніколи в Середній Европі** і введенне її в нашім краю булоби знаменем **цофання культури нашої до Азії.**

В тім случаю зрештою не розходиться о признанне або непризнанне відшкодовання — бо це буде рішати суд інший*), і наразі є байдужним, хто зробив шкоду, і тому повинен був суддя І-ший допустити по думці рішень Найвищого Трибуналу — обезпечення доказів.

Суддя І-ший закидує **при** цілім не без певного роздражнення Управі Народного Дому, що вона говорить неправду, що біля 50 узброєних людий увійшло на подвіря Народного Дому і наробили шкоди, бо прецінь це була річ ноторична, **що то органи поліції переводили ревізію!**

Чи так переводиться ревізію, як тут **фотографія** Народного Дому після гостини поліції дня 6. жовтня ц. р. показує — оцінити може **спокійнійший** суддя апеляційний, а суддя І-ший навіть помилився, вмовляючи в Управу Народного Дому, немовби вона знала тих 50 людий, котрі її шкоди наробили.

Супроти тих постанов артикулу 121 (при кінці) конституції, що держава в Польщі за незаконні вчинки своєї поліції ще не відповідає **) — приневолена е Управа Народного Дому домагатися **відшкодовання від поодиноких поліціянтів і тих, що їх вислали*****).

Треба отже знати доконче імена і назвиска членів поліції, але передовсім усталити висоту шкоди.

Отже закид свідомої демонстрації політичної є хибний і неслушний.

Супроти того вносить Управа Народного Дому в Городенці на ухиленне повищої ухвали і допущенне переведення сконстатовання шкоди та оціненне її.

За Управу Народного Дому в Городенці:
Д-р Т. Окуневський і тов.

*) Окружний у Коломиї. — Ред.

**) Бо ще не видано відповідного виконуючого закону. — Ред.

***) На щастя, імя їх командант є Управі відоме. — Ред.

ЯК ЕМІГРАНТИ ДБАЮТЬ ЗА СВОЇХ СТАРЦІВ

ЯК ІМІҐРАНТИ ДБАЮТЬ ЗА СВОЇХ СТАРЦІВ.

З нем 1. січня 1931 року входить у нюйорськім стейті в життя новий закон про стейтову допомогу для старших віком людий. З того приводу деякі американські газети подали розсліди над тим, який вплив на фінанси стейту буде мати сей закон, себто кілько гроша треба буде видавати з публичного скарбу на вдержання старих людий.

Зі слідства, переведеного нюйорським денником „Геральд Трибюн“, виходить, що новий закон про захорону для старих людий не викликує серед іміґрантських груп ніякого зацікавлення. Причина сього лежить у тому, що майже кожда іміґрантська група сама вже подбала за своїх старців.

ЯК ІТАЛІЙЦІ ДБАЮТЬ ЗА СВОЇХ СТАРЦІВ.

Є у Ню Йорку приміром притуловища для старців, що походять з Італії. Займається ними спеціяльне товариство „Ітеліен Велфер Ліг“, котрої уряд каже, що Італійці не люблять відноситися за допомогою на старі роки до американських добродійних інституцій, а волють свої, італійські інституції. Наслідком сього до італійського захисту для старців зголошується звичайно більше людий, як інституція може за них подбати. Італійці гордяться, тим, що в державних та міських інституціях для старців є так мало Італійців.

Заряд італійських притуловищ для старців відкрив одначе при тому, що Італійцям не так дуже трудно зректися допомоги американських стейтів та міст, бо з допомогою для старших людий в разі потреби спішить самий італійський уряд. Коли італійська кольонія в Америці не в силі дати поміч якому старому Італійцеви, то італійський консуль усе готов відставити такого чоловіка до Італії. Що правда, італійський уряд має видаток, але сей видаток не є такий великий, якби могло здаватися; є се тільки видаток перевозу, бо в Італії удержує такого старця родина, яка ще далі держиться патріярхального становища, яке признає найстаршого мущину головою родини.

ФРАНЦУСЬКА ОПІКА НАД СТАРЦЯМИ.

Французи мають в Америці, а спеціяльно на сході, лишень дуже малу кольонію, бо Француз любить свою Францію й лишень дуже нерадо покидає рідний край. Коли іміґрант з Франції постарієтся й не має при кому жити, то його удержувати або при кому жити, то його французький уряд бере назад до Франції на кошт держави. Коли він хоче остатися в Америці, то ним заопікується звичайно французький шпиталь у Ню Йорку, котрий віддає цілий поверх для таких старих Французів. Коли Француз верне до старого краю, він може зажити в притуловищу для старців, яке удержує місто чи село. Старцям у Франції заборонено жебрати; місто дає притуловцеви хату й опал, а поживу має достарчити родина старця.

УДЕРЖАННЯ СТАРЦІВ.

Дуже сильно розвинена опіка над старцями серед іміґрантів з Німеччини, Швеції, Англії та Данії. Кождий з тих народів має в Ню Йорку й околиці по кільканадцять захистів для старців.

В декотрих з них кандидат до такого дому мусить заплатити вступне, яке в деяких случаях виносить 500 долярів і більше. Одначе головна частина удержання походить з приватної милостині, значить, інституція збирає її добровільними жертвами від добродіїв. Є в них люди, які там тільки живуть, не маючи родини, а які заробляють на своє удержання в ріжний спосіб. Репортер „Ню Йорк Геральд Трибюн“ відкрив в одному німецькому захисті 90-літну жінку, яка далі заробляла на життя пранням. В одному англійському захисті дверником був сто-літний старець. А в одному шведському захисті одна жінка дістала просьбу о її руку на свої 103-ті уродини.

Важною точкою для таких захистів є дбання за старців лять се в той спосіб, що інституції розвязують се питання в ріжний спосіб. Звичайно роблять се у сей спосіб, що інституція має фундацію, себто гроші, лишені якимось добродієм, з яких удержується в шпиталі кілька ліжок для хорих з захисту для старців.

Слідство розкрило теж цікаві способи збирання фондів на удержання таких захистів. Звичайно треба було на виставлення такої інституції певного закладного фонду. Часто інституція починала з невеличкого початку, а розросталася в міру потреби. Сей закладовий капітал давав нераз уряд чужої держави, що опікувався своїми горожанами в Америці. Деколи сей капітал збирала церква, деколи запомогова організація, в инших случаях спеціяльно на сю ціль зорганізована інституція. Великою точкою в сих фондах були все тестаментові записи вмираючих добродіїв.

Коли вже інституція виставлена, удержується її в ріжний спосіб. Тут знова часто з допомогою йде чужий уряд. Позатим допомагають записи. Далі базарі, ярмарки й інші подібні підприємства, роблені зарядом захисту.

Розумні заряди розуміють добре, що ніхто не хоче бути удержуваним з милостині та що самопошана старця вимагає, щоби він удержувався самий своєю працею, як се тільки можливе.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ.

(Оригінальні матеріяли з краю).

(25)

ВАРВАРСТВО.

Польське військо, вертаючи з вправ, вступило дня 14. вересня до Яричева Старого і Нового на нічліг. Провідник війська, маючи спис свідоміших селян, видав приказ кождого зосібна в нелюдський спосіб катувати. Коли залягла ніч і селяне поклалися до відпочинку, розпочали свою працю. Почали від Івана Кулика. Щоби знайти собі якусь причину припровадили йому богато коней на нічліг. Він не маючи дати їм що їсти, почав просити. Тоді „герої“ кинулись на нього і почали в нелюдський спосіб бити. Він упав, а тоді вони почали ще гірше копати і бити **кольбами**, промовляючи „Хцеш України, маш Україне“. Наситившись ним добре, пішли до інших. Всюди знущались у надлюдський спосіб, як копали, викручували руки, били кольбами і т. д. Щось подібного діялося цілу ніч і в Яричеві Новім. Рано військо упорядкувалось і рушило дальше, доконавши геройського діла. В Яричеві Старім є тяжко побитих 20, а в Яричеві Новім коло 10. Маємо наглядний доказ, що чекає.

ЛИСТ З ВИНОГРАДУ ЛІСНОГО.

В середу, 10. жовтня ц. р., постерунковий П. П. з Лацького шляхоцького, повіт Товмач, Бартечко, прийшов у Винограді Лісним до одного ковала, 19-літного парубка Володислава Салінга, до кузні і кинувшися на нього зі словами: „мам цєн, пташку“ звернув його на землю. Коли переляканий хлопець не почуваючися до ніякої вини, вирвався зпід поліціянта і почав віддалюватися від кузні до хати свого батька, постерунковий Бартечко цільним стрілом з карабіну у віддалі 5 мітрів ранив важко в пояс хлопця, який впав місця і до пів години сконав. При тім зазначується, що постерунковий не кричав до нього, ані не стріляв на пострах, хоч так приписує устава. Причиною вбивства мала бути обставина, що хтось в ночі кидав на постерункового камінням. Зовсім не диво, що таке могло стрінути постерункових в ночі, коли вони ходять до місцевих молодиць. Однак з того не виходить, що невинний мав би потерпіти, а хочби і був виноватий, то звідки може робити постерунковий самосуд? На місце приїхала комісія з суду в Отинії, староста і повітовий комендант поліції з Товмача, але постерунковий робить дальше службу. Справу віддано адвокатови д-рови Дрогомирецькому з Отинії.

ПОДІЇ В РОГАТИНЩИНІ.

Дня 23. вересня ц. р. в год. 6-тій рано приїхав транспорт поліції з вишколу для польської поліції у Мостах Великих в числі понад 100 люда до села Липиці горішної, пов. Рогатин. Над ранком постерунок села Липиці долішної обложив ціле село на кождім вїзді і виїзді так, що від рана до год. 4 пополудни ніхто не смів з села вийти, ані ввійти. В самім селі поліція вганяла поміж хати, придержувала людей від праці. Опісля розділилися на відділи і впадали до свідоміших господарів на ревізію після списка (хто подавав, не знаємо). І так перепроваджено ряд ревізій: Камінів, Петрового Івана, Петрового Петра, учителя Салика Ст., о. Мащака, Андрусишиного Михайла, Андрусишиного Андрія, Жирака Івана, Еналя В., Кучмія Степана, Круглого Степана, Винника Петра, Падучака Теодора, Лахоцького Ст., Вовка О., Кучира Івана, Кутної Юстини, Семенового Антона, Семенового Івана, Скотара Одекси і Андрусишиного Теодора. В товариствах: читальні „Просвіти“ і в кооперативі.

Насамперед, як мали перепроваджувати трус, то перші їх слова були: „Оддай пан бронь, бібули пшинапележьоьсці до У. В. О., спіс до тей організації“. Тому що з названих ніхто не мав таких річей ні віддачу і не настрашився їх острих питань, перепроваджували труси в неможливий спосіб. Постелі змішано зі шматтям, попревертано скрині, розпускано свої полотна, в убраннях перевертано рукави, з перин і подушок повипускано пірє, висипали збіжа з мішків, вимішували враз з другого рода збіжем, по стодолах перевертали солому і збіжа в снопках, по стрихах, розкидали обороги і т. ін. Одним словом: наробили міш-маш. При цих трусах наробили богато шкоди деяким господарям. Видно, хотіли пімститися. По переведенню трусів не найшли нічого у нікого. Опісля пополудни забрано понад 20 підвод і відвезено їх до сусідного села Липиці долішної.

З цего всего хай з нас кождий, вірний Українець, подумає, яку маємо свободу і право після конституції, у польській републиці, як може почувати себе горожанином тої держави.

(Дальше буде).

На побережі у Флориді був оригінальний конкурс з нагородами за найбільше засмалену шкіру. Кількох кандидатів питається директора купелевого заведення про умовини конкурсу.

— Що дістане той, хто засмалиться на буро?

— Сто долярів.

— А той, якого шкіра матиме чоколядовий колір?

— Пятьсот долярів.

— А що дістане той, що подобатиме на мурина?

— Того злінчують.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Запротестували.

Місцеві товариства вислали разом з церквою протестаційні письма до секретаря Стимсона й до Ліґи Націй, в яких запротестували проти польських звірств у Галичині.

—o—

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й.

Протестаційне віче.

Дня 9 листопада відбулося віче в справі протесту проти польських знущань над безборонним українським народом у Галичині.

Віче відбулося в галі Йонг Мен Крісчен Есосіейшен. Реферував о. Д. Микитяк. Бесідник змалював у яских образах страшне ляцьке лихоліття.

На покриття коштів висилки протестаційних телеграм зібрано $34.

Не брак у нас яничарів, які баламутять нарід у цю важку хвилю. Але саме тепер добрі люди переконаються, хто це ті вовки в овечій шкірі.

За Комітет: **І. Прохира, Г. Лисяк, М. Кавалець.**

—o—

БЕРВИК, ПА.

Листопадове Свято й протест.

Дня 16 листопада відправив о. Маланяк панахиду за поляглих українських борців і визвав присутних прийти на концерт і запротестувати проти ляцьких звірств. Листопадове Свято відбулося у мадярській галі на Фріз евеню.

Співав місцевий хор під проводом проф. Миколи Кисіля. Співаючі виступили в народніх строях. На салі було більше чужих, гостей з поблизьких місцевостей, як своїх. Були і місцеві Американці, професори і адвокати і місцевий борджес Роленд Фолмер.

Листопадове слово виголосив по українськи і англійськи о. С. Маланяк. Говорили ще й инші бесідники, як п. Батюк, адвокат Конвей Диксон і инші. Хор відспівав вязанку українських пісень. Співав добре, бо самі чужинці хвалили гарний спів.

Зі свята вислано протестаційні телеграми.

Гість.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Загальне Величаве Листопадове Свято.

Силою злуки українських національних громад і товариств відбулося тут 9. листопада Листопадове Свято в українській галі при укр. православній громаді на Ірі вулиці. Початок свята був проголошений на 3 годину, а вже в год. 2.30 галя була битком заповнена. Свято розпочав хор „Боян" під управою п. Е. Королишина американським гимном і боевими грімкими піснями.

Голова „Злуки", д-р Г. Скеґар у своїм короткім вступнім слові представив ціль свята в такий спосіб: Минуло 12 літ і 9 днів, коли Українська Національна Рада проголосила незалежність Західно-Української Народної Републики, куди входили: Галичина, Буковина, Лемківщина і Закарпатська Україна. Українська Національна Рада обняла владу в столичнім місті Львові і на цілій території. Та не судилось Раді довго на своїх землях урядувати. Тісамі Ляхи, що недавно були рабами, стали нашими катами, про що всі знаємо. Значіння свята передасть нам дорогий гість з Канади, наш народний працьовник д. Василь Свистун". (Тут бесідник пояснив присутним, чому приїхав В. Свистун, а не О. Ревюк, як було проголошено).

Громадянин В. Свистун в 45-мінутовій промові зреферував глибоко і щиро обдумане значіння національних свят. Між иншим говорив: „Ні Свято 1-го Листопада 1918, ні свято Злуки Укр. Земель з 22. січня 1919. не принесло цілковито визволення України, однак ми святкуємо їх, бо 1-го листопада, перший раз по століттях ввесь нарід сказав, що хоче своєї держави і заявив свою волю до істнования її. Таксамо сталося і 22-го січня, бо на цих святах нащ нарід сказав, що більше рабом не хоче бути. Це свято дає нам доказ, що наша нація живе і не вмирає тоді, коли вона хоче і має волю бути самостійною і жити осібним життям. Держава в зародку є вже тоді, коли нарід свою волю держави виявив. А наш нарід виявив це 1. листопада 1918 і 22. січня 1919 р. і ці свята нам треба святкувати в цілости, не ґрупками". Далі перейшов бесідник історично нашу боротьбу і невдачі та підніс, що з невдач мусимо вчитися, як поступати далі. „Тому тим більше — говорив далі — нам треба ці свята святкувати, щоб і наші діти привчилися їх святкувати, аж до здобуття своєї державности. Нехай учаться будучі покоління, що в будові держави треба жертв, треба крови . хай вони не побояться ту кров за державу пролити. Смерть народу не може прийти тоді, коли той нарід уважає себе живим. Територія наша може бути пошматована, але нація ні — нація живе. День 1-го листопада, це день, коли український нарід (так як колись жидівський нарід) перестав кланятися чужому тельцеви, а поклонився своїм власним тіням і свойому Богови. І тепер під Ляхом ллеться наша кров, якраз іде кріза і боротьба за те, що нарід наш не хоче кланятися ляцькому тельцеви.

І коли гинуть молоді одиниці, коли є такий момент, що дає нам таких героїв, — нема причини на зневіру і тому тим більше це свято для нас важне, бо воно нас приведе до української держави, не партійности, а держави, яка буде відповідати нашій душі. Не треба іти за кличами тих, що кажуть зносити ярмо мовчки, а нести клич: „Не пора Москалеви й Ляхови служить". Час нашого блукання по пустині недовгий. Єдність і свідомість означає волю, а воля нашу державність." Реферат винагороджено довгими гучними оплесками.

Дальше ішли точки концертові: гарно співали діти української школи при клюбі 39. варди з Генсон парку. Невеличке число 30 дітей відспівали з чуттям на память пісні: „Як з Київа в Житомір" і „Ой та зажурились". Публика оплесками дала цему діточому хорови перше признання. Бездоганно випав дует „Коли розлучаються двоє", відспіваний панями Когут і Візирканяк. Тут звеличив програму артист п. Давиденко піснею власної композиції: „Думка" Б. Лепкого і другою „Соколи, соколи" як наддатком за оплески. Рівнож з одушевленим захопленням і признанням оцінили присутні деклямацію нижче підписаного, „Війська України", власна поема, спеціяльно уложена на це свято. Сопраністка, пані С. Цимбаліст, відспівала: „Чого ти ходиш на могилу" дуже мило і чутливо. Також перший раз на цім концерті виступив жіночий хор Сестрицтва св. Ольги і відспівав дві пісні: „Журавлі" Л. Лепкого та „Ти вічно є при мені", слова д-ра Скеґара, музика Гофмана. Хор цей здобув собі велике признання, бо пісні завдяки дірігентови Е. Королишиному вийшли дуже гарно і вишколено. Дует „Зацвила в долині" відспівали: пані С. Цимбаліст і Е. Королишин. Перед закінченням виступв хор школи при українській православній громаді зі звиш 70 дітей і з нот відспівав пять пісень, що присутні приняли з великим вдоволенням. Слово на тему збірки виголосив о. І. Коцан, коротко і річево. Протестаційні резолюції прочитав голова д-р Скеґар, які принято повстанням з місць. Свято закінчив хор „Боян" піснями: „Не плакати нам" і „Ще не вмерла".

Протестаційні резолюції вислано до президента Гувера, Ліґи Націй, Мек Донелда, часопису „Менчестер Ґардіен" і польського амбасадора у Вашингтоні.

Збірка принесла $638.12.

1. Товариства зложили: Сестр. св. Ольги при прав громаді $30; Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 66 У. Н. Помочі, $25; Хор „Боян" при прав. громаді $30; Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301 У. Н. Союза, $25; Січ ім. К. Трильовського $10; Тов. ім. Шевченка, від. 141 У. Н. Помочі, $5; Гор. Клюб при 39 Ворді в Генсон Парку $5.

2. З продажі відзнак при вході зібрано $45.05.

3. Укр. прав. парохія на Ірі жертвувала $15.00.

4. Дрібними датками зібрано $9.32.

5. На святі зібрано на гали $71.50, на що зложили: Й. Воробець $5; по $2: А. Мищук, Е. Королишин, Т. Любезний, І. Паленичка, д-р В. Гайович, М. Сафранюк, Й. Кошинський, Пар. Підлісна, Т. Грецько, П. Гамада, М. Гірняк, А. Хомич, п. Пура і Андроник; по $1: І. Шумський, Д. Ґіжовський, В. Ларґа, Г. Левицький. П. Дякун, І. Коцовський, С. Прокопів, П. Кришталь, В. Древніцький, П. Біґун, П. Сеньків, М. Липа, Уханський, Сусла, Красножоний, Колісник, Міґудз, Батюк, П. Кулиняк, І. Побуцький, І. Бричка, Ю. Дзаман, Гладинюк, М. Леськів, Мотлюк, Крисований, о. І. Коцан, Й. Пташник, С. Ментус, А. Боднарчук, А. Олесько, А. Капко, Я. Ґерманович, П. Костирка, М. Семків, К. Січевський, С. Олійник стар., Мар. Шевчук, Й. Коцовський, В. Цимбалістий; В. Тимчук $1.50.

6. Колектори зібрали:

На лісту п. П. Пастуха зложили по $5: П. Пастух, Н. Кирилюк, М. Тимчук, І. Шмігельський, А. Бунька і Софія Короленчук; по $2: А. Яремій, В. Кирилюк, Михаліна Савчин, П. Фрищин, В. Дорош і Н. Бунька; по $1: Н. Раґан, Евгенія Кирилюк, О. Штоґрин, С. Ревак, М. Кирилюк, Й. Горобець, О. Коцовський, М. Байсарович, Д. Карман, Н. Франків, Лопатовський; Ю. Журавель $3; по 50 ц.: Г. Кіндзерський і Ю. Роґан. Разом $57.00.

На лісту д-ра Г. Скеґара зложили по $5: В. ім. Музика, адв. Б. Пелехович, Й. Лоханський, Й. Рурка, І. Марущак, Г. Крайник, д-р Г. Скеґар, Укр. рест. Супрім $10; Укр. рест Радіо $4; по $2: М. Оленець, Г. Тарновий; по $1: А. Кучер, І. Кобеляк, М. Кравс. Разом $56.00.

На лісту А. Хомича зложили: Михаліна Савчин $5; по $2: Н. Пикульський, Г. Войціховський, А. Хомич; по $1: М. Савчин, Т. Сенчук, І. Присташ, І. Новосад, Е. Тарнова, М. Лащук, І. Стефанюк, М. Боднарчук, М. Кирилюк, О. Бунька, І. Соломон, І. Шмігельський, А. Вуйцік, Т. Мищук, М. Мартинюк, С. Замкотович, М. Ковалів, А. Медзяк, М. Франків, П. Пастух, В. Ларґа, А. Ярмій, Г. Шостак, Е. Хомич, Г. Гарасимюк, П. Зарубій, І. Яськів, О. Шостак; по 50 ц.: М. Тимчук, М. Гірняк, М. Мусійчук, П. Сопівник, В. Кендзерська, М. Стружовський; по $1.50: М. Булка і І. Шоломей. Разом $46.00.

На лісту М. Ризи зложили: О. Шостак $3; по $2: І. Сціборський, М. Риза, І. Куцик, М. Шпак, Н. Кашуль, В. Галущак; по $1: С. Семенюк, П. Зарубій, Е. Вічак, Д. Шостак, В. Кваснимя, М. Єндзейовський, Г. Цуприк, Ф. Кукса, П. М., Ю. Тарновий, М. Воловник, В. Матвіїв, Т. Мищук, А. Накутний; Н. Н. 25 ц. Разом $34.25.

На лісту Н. Моранця зложили по $2: Н. Моранець, Т. Кликун, Ем. і М. Тягнибік; по $1: Д. Кривий, І. Шустик, В. Витрикус, І. Дацьків, Н. Волковецький, Т. Баґрій, Н. Пашко; по 50 ц.: І. Олексій, Н. Мотлюк. Разом $14.00.

На лісту Н. Читвінського зложили: М. Польовий $5; по $1: І. Меґас, О. Шевчук, Н. Читвінський, І. Скульський, С. Іванишин, П. Хомин, Й. Филипів; по 25 ц.: Т. Куйбіда, П. Гураль; по 50 ц.: І. Любезний і Т. Гринишин. Разом $13.50.

На лісту М. Городецького зложили по $2: М. Городецький, І. Мадзяк, М. Воробець; по $1: О. Городецька, Й. Галущак, В. Корба, Д. Галущак, В. Ловак; по 50 ц.: К. Городецька, Ф. Зум, Молочник. Разом $12.50.

На лісту В. Лоняка зложили: І. Карпа $5; по $2: С. Мусійчук і С. Куропась; по $1: В. Лоняк і Т. Подола. Разом $11.00.

На лісту Д. Островського зложили по $2: І. Лесько, К. Ґавлічинський, Д. Островський; по $1: В. Лесько, Т. Залуський, Й. Спландзі; І. Меренко 50 ц. Разом $9.50.

На лісту Ксені Капустяник зложили: О. Капустяник $3; по $2: В. Капустяник і А. Партика; П. Березовський $1. Разом $8.00.

На лісту Л. Доманчука зложили по $1: Л. Доманчук, Л. Кучер, М. Савчин стар., Г. Шостак, С. Олійник мол., і І. Оханський 50 ц. Разом $5.50.

На лісту Я. Гладія зложили по $1: З. Гладій, М. Гира, В. Сітко; по 50 ц.: Я. Гладій, Д. Гонта, І. Сітко, І. Хоботюк. Разом $5.00.

По обтягненню розходів чистий дохід в сумі $460 вислано на боеву акцію через „Обеднання".

Степан Мусійчук,
секр. „Злуки Товариств" у Шикаґо.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Дня 9. листопада бейонська громада вшанувала память наших борців-героїв. В годині 5-тій пополудні відпрвлено панахиду в укр. греко-кат. церкві при могилі, вкритій зеленю і з березовим хрестом. До панахиди стану.. трох священиків: о. Чаплинський, о. В. Лотович і місцевий парох о. Захарко. В церкві виголосив о. Лотович відповідну до хвилі проповідь. Опісля відбувся святочний концерт у великій сали У. М. С. А.

Саля була виповнена по береги. Виступало три хори під проводом учителя п. Василя Мельничука.

Були се: Мішаний хор „Боян", Жіночий Хор і хор української молоді „Луг". Хор мішаний вивязався і сим разом на причуд гарно, коли взяти під увагу відспівані доволі трудні композиції Давидовського, Леонтовича, Ярославенка і М. Гайворонського.

Хор діточий зробив на присутних дуже миле враження і здавалось, що ті діточки висказують співом те, чого сказати не вміють. Маленькі школярі показали, що в них є добрі голоси і добра вимова.

Пресутні не жалували рясних оплесків для тих найменших наших працівників.

Жіночий Хор відспівав дві пісні, які випали добре. По концерті многі говорили, що було би добре, щоби цей хор давав себе частіше чути.

Терцет „Україно" відспівали п-ни Анна Кушнір, Анна Борш і Лівонія Язвінська. В коцерті виступала солістка Марія Ґела з Джерзи Сіти. Співала вона як наддаток українську й анґлійську пісню. У співачки гарний, милозвучний голос, який звучав надзвичайно гарно.

Музикальний талан виказала молоденька дівчинка Марія Ошуст.

Акомпаніямент фортепяновий спочивав в умілих руках п-ни Марії Кушнір.

Деклямації п-ни Марії Курило й Марії Кушнір були підходячі змістом і віддані добре.

Добре обдуману й з запалом віддану святочну промову виголосив п. Р. Слободян, фінансовий секретар У. Н. Союза.

Програма концерту була добре уложена, бо була цікава й незадовга. Тому всі були задоволені.

Співацьке Т-во „Боян" уладить цього року ще один великий концерт.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" гості розійшлись домів, піднесені духом і з вірою, що таки прийде час кращої нашої будучности.

Сусід.

—o—

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Запротестували проти польських злочинів.

Заходом місцевих українських товариств відбулося дня 9 листопада в галі Стефана Глущака протестаційне віче зприводу польського терору в Галичині.

Віче зачалося в годині 2.30 пополудні, а відкрив його громадянин П. Ленчук. На предсідателя вибрано гром. Ілька Махиброду, а секретарювали Іван Ґулька і Лука Демчук.

Громадянин Стефан Корпан виголосив реферат про ляцькі звірства в Галичині. По рефераті ухвалено протестаційні резолюції, які вислано до Вашинґтону, Ліґи Націй і правительства Великої Британії.

Місцевий укр. православний священик о. Сідлецький візвав до єдности і боротьби з ворогами нашої державности і соборности.

Громадянин Мичуда зробив народній справу добру прислугу, бо постарався про американського репортера.

Віче, на якім було кілька соток людей, закінчилося в годині 6.30 вечером.

Присутний.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На дальшу боротьбу.

З Листопадового Свята, влаштованого українськими національними товариствами Ню Йорку дня 9-го листопада, було приходу $388.75.

З панахиди в укр. православній церкві при 14 вул. прийшло $57.25.

Разом вислано до Обєднання на боєву акцію $445.

За Комітет Листопадового Свята:

М. Близнак, голова; **М. Мостенський,** секретар; **М. Яцишин,** касієр.

—o—

МОНТ КАРМЕЛ, ПА.

І ми відчули біль Рідної Землі.

У нас зібрано $100 і вислано до краю через Обєднанне з таким призначенням: по $40 на боєву акцію і на допомогу нашим інвалідам, а $20 на Лемківську Бурсу.

Збірку перевели наші чесні громадяни: Григорій Дзвінка й Іван Воргач.

Жертвували: Братство Св. Димитрія $25; Братство Св. Володимира $5; Український Горожанський Клюб $5; І Воргач $5; А. Гардиш $2; М. Кривіцький $1.50; по $1: С. Сенькович, С. Грабар, Г. Дзвінка, Д. Коропчак, М. Майчак, І. Вічацький, С. Мельник, О. Стухляк, А. Зулик, Т. Мирна, Й. Яросевич, Д. Хомяк, Д. Мацинчак, Г Якимик, М. Ґурба, Н. Тодорів, Т. Задойко; по 50 ц.: М. Тудуй, С. Ґамбаль, Л. Сивак, М. Василишин, І. Майчак, М. Вислоцький, С. Горощак, К. Гуретяк, Ю. Ладика, молод., Ю. Ощитко, І. Лучковський, І. Сенейко, Н. Сова.

Дрібними датками $12.50.

Разом зібрано $100.

Збірка в церкві з дня 2. листопада при панахиді за полеглих борців принесла $20.

—o—

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Збірка з віча дня 12. жовтня 1930 р.

Жертвували: К. Наконечна $10; М. Кізима $3; по $2: П. Єдлінський, П. Максимів, о. П. Корсуновський, Й. Сабат, І. Александрович, В. Кушнір; по $1: П. Черкас, І. Мороско, панночка Мандюк, М. Костерка, І. Терлецький, П. Кенда, У. Грещак, В. Великий, М. Наконечна, Г. Сидор, С. Зборовський, П. Ґольґун, П. Стадник, І. Єдлінський, Й. Офедчук, А. Кривий, І. Слука, М. Скоропад, В. Гасій, П. Стадник, М. Бородайкевич, А. Забитовська, Г. Гавришкевич, М. Палажій, І. Сойка, Й. Курдина, М. Доманський, К. Паславська, М. Дідун, М. Каспер, Ст. Прахтика, О. Михальчишин, Ю. Скоропад, М. Вольчинський, С. Синюк, І. Браток; М. Салковський 60 ц.; по 50 ц.: І. Бородайкевич, П. Чоп, М. Корсак, С. Судол, К. Онуф.

Прихід був з віча $64.10.

Розхід $24.10. — Осталося $40.

Ці гроші вислано на боєвий фонд через Обєднанне. Збірка не була поміщена разом з дописом з віча, бо ще кількох донесли датки по вічу.

Петро Черкас, секр. віча.

—o—

БАЛТИМОР, МЕРИЛЕНД.

Жертва на УВО.

Відділ 320 У. Н. Союза в Балтимор цінить гуманітарну працю Обєднання й так, як попередно, так і на будуче буде помагати Обєднанню морально й матеріяльно. Ми делегата на 5-тий конґрес Обєднання не висилаємо, бо безробіття в значній мірі на це не позволяє, але ми високо цінимо працю заряду Обєднання й на будуче бажаємо кращих успіхів.

Вогляду на те, що в Галичині Ляшня катує наших братів, ми посилаємо жертву на боєву акцію в сумі $14.50, яку зложили: по $2: М. Дмитрів, Г. Шука і Й. Приймак; по $1: О. Івахів, Т. Тарас, І. Ракочий, Г. Іваневич, Т. Захарчук, Н. Малко, М. Криж і С. Кузик; П. Марма 50 ц.

Йосиф Приймак,
секр. 320 Від. У. Н. С.

—o—

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й.

Збірка на УВО.

Дня 26. жовтня 1930 р. Українська Православна Громада в Джансон Сиі на церковній галі улаштувала протестаційне віче проти польського терору в Галичині.

На вічу промовляли місцеві бесідники, о. М. Запаринюк, гр. Лех і Американець, ветеран світової війни, адвокат Мирфи.

По промовах ухвалено резолюції, котрі того самого дня були вислані телеграфічно до секретаря стейту у Вашинґтоні, до Американської Ліги Націй у Вашинґтоні, до правительств Англії, Франції і до Ліги Націй.

Теодор Ковач,
секр. громади.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Пожертва на боєву акцію.

Братство Пресвятої Тройці переслало через Обєднання до краю 25 долярів на УВО. Гроші ці є прихід з балю, який урядило Братство.

—o—

ГЛЕСТЕНБУРІ, КОНН.

Жертва на УВО.

Слідуючі особи пожертвували на визволення Рідного Краю по $1: М. Ґанкевич, П. Галун, і Й. П. З продажі „Сурми" одержано $1. Всю суму $4 вислано через Обєднання до краю.

—o—

ТАЙНА СМЕРТЬ ГЕН. КУТЕПОВА ВИЯСНЕНА.

Як відомо, 26-го січня ц. р. в білий день в середмістю Парижа схоплено московського генерала Кутепова. Здогадів було дуже багато. Та енерґічне поліційне слідство, як також і приватних осіб, не виявило нічого.

Цими днями парижські часописи помістили зізнання одного з учасників схоплення, чекіста Фехнера, який зірвав звязки з большевиками й відмовився повернути в Москву.

„Кутепов помер у Франції, зараз же другого дня по схопленню" — розказує Фехнер. „Ріжні сліди в Нормандії та инші вістки — неправдиві. Тлінні останки Кутепова вислано через Данціґ до Москви й там знищено в приявности достойників з Ґ. П. У.

„Кутепова окружали зрадники. Цьогож дня, коли його схоплено, ішов він на стрічу з одним агентом Ґ. П. У., який нібито мав приїхати з Москви й передати йому ріжні відомости про червону армію.

„Сам плян схоплення Кутепова опрацьовано в берлінській експозитурі Ґ. П. У. Москва довідалася про це щойно пізніще. Наміру вбити Кутепова не було. Його хотіли тільки вивезти з Парижа й переслухати.

„Кутепов всів до авта цілковито добровільно. При всіданню до критого авта йому саме подав руку Фехнер, а щойно в авті інший чекіст приложив йому до лиця наркотик.

„Смерть Кутепова в наслідок надмірно богато хльороформу була для чекістів своєрідною несподіванкою і дуже плутала справу. В самому нападі ніхто з агентів парижської філії Ґ. П. У. участи не брав. Цілу роботу зробили агенти з Росії, які приїхали до Парижа.

„Трупа Кутепова спалили в московській крематорії. При цій церемонії списано протокол, який і находиться в актах Ґ. П. У.".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 109, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 7-го грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Просится всіх членів прибути на ці збори, бо буде богато справ до полагодження, а такожмо будеться вибирати новий уряд на 1931 рік. — М. Колодій, рек. секр.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(7)

Вони скоро прийшли до переконання, що ніяк не можуть найти спокою та безпеченства так довго, поки грубі стіни не будуть їх відділювати від життя джунґлів. На другий день рано, зараз по біднім сніданню, лорд Ґрейстовк став працювати над виставленням дому. Робота йшла йому тяжко, хоч він ставив тільки одну кімнату.

Два місяці пізніще вони вже зажили добре, і не почувалися би зле, якби не вічний страх перед дикими звірами та невпинна самота. Ночами дикі звірі ґаркали й ревіли під їх малою хатиною, але вони вже привикли до сих частих, дивних голосів.

Три рази опісля вони бачили на хвилину великі, чоловікоподібні постаті, але ніколи не вдалося їм бачити їх на малу віддаль так, щоби бачити хоч би, чи се звірі чи люди. Одного дня зполудня, як вони працювали над виставленням піддаша до своєї хати, через дерева перебігла громадка малих малп, кричачих зі страху.

Тікаючи, малпи кидали очима позад себе й наконець задержалися недалеко від Ґрейстовка, шваргочучи щось у подражненню, немовби про наближаючуся небезпеку. Наконець він побачив се, чого малпи так сильно боялися, — страшну постать чоловіка-звіра, котрого вони бачили були кілька разів на миг ока.

Він зближався через гущу — величезний малполюд, видаючи з грудий глибокий горляний гаркіт, що від часу немовби гавкаючи тихо. Ґрейстовк, що стояв подальше від хати, мав у руках тільки сокиру. Звір стояв між ним і хатою, відтинаючи йому відворот.